

INNEHÅLLS - FÖRTECKNING

Ledare	sid	3
Mitteneleverna i Vasa		5
Soc & Kom rapport		6
ONS - rapport		7
HUMS - rapport		8
Detta händer i Åbo		9
Utveckleklingspolitiken tar form		10
Öppning till en gladare värld		13
Bort från slit och släng		16
Dikter av Heidi		19
Försvarsmakten bör bli freds kämpar		20
Skolornas arbetsro		22
På resa i Fjärran Östern		24

FÖR ETT SAMHÄLLE I BALANS
MITTENFÖRBUNDET

Mitten-info 1/80

GENOM IVO'S SINGPLANERING, URVATTNAS REGERINGENS
FÖRKLARING. MITTEN HOPPAS ATT SFP LEVER UPP TILL
PARTIDAGSBESLUTET -75; INGEN VIDARE UTBYGGNAD AV
KÄRNEKRAFTEN!

LEDARE

Det världspolitiska läget har vid ingången till 80-talet genomgått en förändring till det sämre. NATO:s beslut att placera nya kärnvapen i Europa samt Sovjetunionens militära närvaro i Afghanistan är händelser som ger vid handen att avspänningsutvecklingen har avstannat. EESK:s uppföljningsmöte i Madrid samt de Olympiska Spelen i Moskva är allvarligt hotade samtidigt som en ny upprustningsomgång är på väg att påbörjas. Den s.k. "Helsingforsandan" tycks helt lysa med sin frånvaro. Trots det bistra världspolitiska läget måste vi fortsätta arbetet för fred och avspänning. Det är det enda alternativet ifall mänskligheten skall ha en framtid på vår jord.

Från världspolitiken ett hopp till finlands- och svenska frågor. Högskolekommissionen för Vasa län, den s.k. Nyholmkommissionen fick sin slutbetänkande klart i slutet av januari. Slutresultatet i betänkandet är i korthet följande: Den svenskspråkiga utbildningen i Vasa utökas med merkantil, språkvetenskaplig och samhällsvetenskaplig utbildning. Svenska Handelshögskolan i Helsingfors påbörjar utlokaliserad undervisning i Vasa hösten 1980. Kommissionen föreslår att det i framtiden skall finnas en merkantil enhet i Helsingfors och en i Vasa. Den merkantila utbildningen vid Handelshögskolan i Åbo skall inskränkas och överflyttas till Akademien. Kommissionen föreslår vidare att en särskild samhällsvetenskaplig institution inrättas vid Pedagogiska fakulteten för att handha den samhällsvetenskapliga undervisningen och för att organisera samarbetet med statsvetenskapliga fakulteten vid Åbo Akademi och den merkantila enheten i Vasa. Kommissionen har omfattat Vasa handelshögskolas framställning om attmförlägga utbildning av både svenskspråkiga och finskspråkiga översättare till Vasa handelshögskola.

Den slutsats man kan dra efter att ha läst igenom betänkandet är att en utlokalisering av Soc&Kom i sin helhet till Vasa är definitivt skrinlagd. Redan i ett tidigt skede av utredningsarbetet hade Social- och Kommunalhögskolan klart sagt ifrån att någon flyttning diskuterar de inte, vidare visade det sig att det var i princip omöjligt att flytta denna enhet. Undervisningsministeriets uttalade ståndpunkt mot en förflyttning blev slutligen dödströtte

.....
Detta Mittem-info har sammanställts av:

Mika Zilliacus
Kaj Gråhn
Elisabeth Pohjanheimo
Tom Sukanen

ör en fortsatt diskussion.

Commissionen föreläsa att samhällsvetenskaplig utbildning för uppgifter inom det sociala området och inom den offentliga förvaltningen förläggs till Vasa. I dagens läge är det klart att Soc&Kom bibliotekalinje flyttas till Åbo. Om ännu därtill journalistutbildning inleds vid Åbo Akademi, vilket föreslagits från behåll kan man fråga sig om inte Soc&Kom gått på en blåsing. Är Soc&Kom i framtiden några som helst möjligheter att uppnå akademisk status inom dessa utbildningsområden om dessa redan finns inom andra högskoleenheter? Att allt detta fått ske får nog Soc&Kom bra långt skylla sig självt. Man har ej haft något eget att omhänderta.

Uppstod en storsamling hölls i Naga i slutet av januari under temat 80-talet - väntar bättre tider. Huvudtalare var Justitieminister Olof Takkell. I sitt tal behandlade Toffe bl.a. energipolitik. Ett utdrag ur hans tal: "Hur vi än vänder oss, står vi inför alternativet att på ett eller annat sätt öka mängden energi - och här ser jag kärnkraften som det enda som ger tillräckligt energi - eller att ta den längre nivån, med de effekter eller risker de olika modellerna medför." Takkells formulering kan uppfattas som ett stillingstagande för kärnkraften. Man ställer sig osäker frågan är Takkells utspel ett försök att förvarna opinionen om att SFP i regeringen kommer att rösta för det planerade 1000 MW:s kärnkraftverket. Betyder Toffes tal att partiledningen försöker urvattna partiavgiftsbeslutet från 1975, där man tar avstånd från en fortsatt utbyggnad av kärnkraften. Om det blir det med det planerade kärnkraftverket till Libyen? I frågar oss bara.

Kaj

MITTENELEVERNA I VASA MED OMNEJD

Under jullovet, då alla vettiga människor hämtar krafter för kommande strapatser, samlades några "arbetsalskande" mittener i Vasa för ett s.k. årsmöte. Där utgavs en styrelse för det kommande året, och den ser ut såhär:

* BABA TEIR = ordförande
ISA GRÄGG = viceordförande
AGNETA STRÖM = sekreterare
MAGNUS ERICKSSON = kassör *

Vi satt och pratade lite hit och dit, men kom i alla fall fram till någon slags verksamhetsplan där de viktigaste punkterna är följande:

- * ordna informationskvällar om sånt folk vill veta mera om (t.ex. energi, miljö). Vi kan skaffa föreläsare och filmer om det finns bra sådana.
- * skriva i tidningar om sånt vi tycker är viktigt.
- * fara på kurser och seminarier som ordnas av Mitten, kanske också ordna egna.

Men som alla vet så behöver vi vara flera för att det ska bli nåt. Så om du har minsta idé, fråga eller intresse, investera i ett frimärke och skicka namn, adress och telefonnummer, så har du ett cirkulär från oss i postlådan inom några dagar. Och om du inte vill kontakta oss ensam, samla med några kamrater och hör av er.

VI VÄNTAR!

Adressen är:

Baba Teir
Linnstegen 3
05610 Smedsby

Vi hör!

SOC & KOM

Studentkårsvalen i Soc&Kom resulterade i lite förändrade styckerförhållanden mellan de olika grupperna. En av orsakerna till detta var att en ny gruppering, "kritiskt alternativ", ställde upp. Dessa kandidater sade sig vara opolitiska, men redan efter en kort stunds läsning av deras valprogram kunde deras moderata åsikter lätt konstateras. Styckerförhållandena i delegationen blev följande: Mitten 8, Sosos 6, allm.dem.2, feministerna 1 (dessa tre i valförbund), Tus(soc.dem.)2 och Ka 2 platser. Mitten förblev den största enskilda gruppen, även om skolan fick vänstermajoritet (11-10).

Styrelseförhandlingarna klarades av före jul. Håsen i den nya styrelsen är samma som i den tidigare; mitten-vänster. Mitten har styrelseordförande(Mats Inberg), kultursekreterare(Mona Lindström) och högskolepolitiska sekreterare(Jan Lindroos). Ordförande för delegationen är Sussi Ginn(Sosos). Styrelsen och utskotten har kört igång sin verksamhet effektivt. Framtiden ser ljus och aktiv ut.

Mitten-gruppens årsmöte hölls den 23 januari. Till ny ordförande valdes Irina Lobinskij-kovanko. Gruppen diskuterade sig fram till att den fortsätter med det tidigare "styrelsesättet". Det innebär att det inte finns någon styrelse utan gruppen sammankalles till stormöte rätt ofta. En nyhet är dock att ordförande- och sekreterarjobbet går runt i gruppen under mötena. På så sätt får medlemmarna träna upp sin mötesteknik.

Verksamheten under varen inriktar sig mycket på direkt studentkursarbete, utbildningsruden och examensreformsplanerande. Utöver detta ordnar gruppen kärnkraftstematkvällar. Den första gick av stapeln den 7 februari. Utflykt och ev. fest är också aktuellt.

Elisabeth

OMS·OMS·OMS·OMS

RAPPORT FRÅN OTNÄS

I och med årsmötet den 4 februari på TF sparkades verksamheten i gång för OMS för år 1980. På mötet konstaterades det att den föregående verksamhetsperiodens aktiviteter närmast koncentrerats till varen, medan hösten dominerades av studentkårsvalen. Dessa gick för OMSs del normalt och vi höll våra två mandat. På hösten gavs också ut en tidning med närmast ideologiskt innehåll.

Under det kommande året strävar styrelsen att aktivt föra ut vår mittenideologi till de svenska studerandena i Otnäs. Vi har bl.a. tänkt en uppföljning till förra vårens studiecirkel, med tema t.ex. 80-talets problemställningar. Ett diskussionstillfälle finns också med på programmet. Som lättare punkter i verksamheten kommer det att ordnas ett teaterbesök. I maj håller vi ett traditionellt sportstugeseminarium på TFs sportstuga i Moux, dit även övriga mitteniter kommer att vara välkomna. Vi har också tänkt intensifiera vårt samarbete med vår finska broderorganisation Oka.

Våra medlemmar är också aktivt med i svängarna. Kaj Grann sitter ju som bekant som förbundsordförande i Otnäs har vi Tom Lipkin i THSs styrelse och Bill Östman i TFs dito. Henka Hausen jobbar vidare i EAK för ett kärnkraftsfritt samhälle.

På årsmötet valdes som styrelse för OMS 1980

Ordf. Bengt Bredenberg

Vordf. Bill Östman

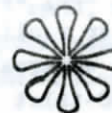
Sekr. Crister Härkönen

Skattm. Nick Rostedt

Medl. Thomas Aschan

Tom Lipkin

Henka Hausen

HUMS

Trots att studentkårsvalet hölls för flera månader sedan är det skäl att kort repetera resultatet. I delegationen är grupperna representerade enligt följande:

Akateeminen Sosialistiseura - ASS - (taistoiter)	12 (12)
Helsingin Opiskelevat Kansandemokraatit - HOKA	4 (4)
Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys - OSY	7 (7)
Liberalerna	2 (2)
Helsingin Opiskelevat Keskustanuoret - HOKN	9 (8)
Mittenstudenterna vid Helsingfors Universitet - HUMS	2 (2)
Kansalliset Ylioppilaat - KANSY (kokoomus)	19 (19)
Kristliga	4 (5)
Fri Höger - Vapaa Oikeisto (konstitutionella)	1 (1)

Inom parentes anges den förra platsfördelningen. Valen ändrade inte på konstellationerna i studentkåren. Centerpartiet (HOKN) fick en plats till på de kristligas "bekostnad". HUMS var i valförbund med HOKN, vilket till en del garanterade HOKN en extra-plats.

NYA STYRELSEN

Styrelseförhandlingarna inleddes i december och efter långa och mindre givande förhandlingar tillsattes den nya styrelsen i början på februari. Center-vänsterbasen fortsätter med stöd av 36 delegationsplatser av 60. Styrelsen består av 8 personer, mot de tidigare 12. Ordf. Hannu Velkeapää (HOKN), Päivi Ahokas (HOKN), Heikki Härö (lib. fastighetssekt.), Peter Iiskola (HUMS, företagssekt.), Timo Peltovuori (OSY, Allmänna sekt.), Juho Tattari (HOKA, socialsekt.), Veijo Ronkainen (ASS, studiesekt.) och Heikki Vönho (ASS, ekonomisekt. och administrativa sekt.). Styrelseprogrammet är realistiskt och ytterst konkretiserat i motsats till tidigare abstrakta program.

STUDENTKÅREN OCH 80-talet

Det ser ut som om man ville bryta ner den centraliserade byråkratin på kåren. Man lutar allt mer på ämnes- och hobbyföreningar samt nationer. Penningunderstödet till nämnda organisationer höjdes från cirka 300.000 mk till omkring 450.000 mk. Det är bara ett tecken på den pågående decentraliseringen på kåren. Hur långt man skall driva decentraliseringen är ännu en obesvarad fråga. För vår del kommer det att bli ett svårt dilemma; vi är ju i princip för decentralisering, men var skall man dra gränsen.

Detta händer i Åbo

Mitten vid Åbo Akademi håller Åramöte måndagen den 11.2.-80 kl. 19 i Argentinasalen på Kåren i Åbo. På mötet behandlas stadsegenliga ärenden samt väljs MÅÅ:s delegater till förbundsöppet 23-24.2. Mittenförbundets nya generalsekreterare Tom Sukanen har lovat medverka vid mötet.

MITTEN MED I KÅRSTYRELSEN

På fullmäktigomötet i december valde ÅAS' fullmäktige ny styrelse för ÅAS. Den nya styrelsen består av representanter för Mitten, Alliansen (obundna) och moderaterna. Mittens representanter i kårstyrelsen är Jonna Aminoff, viceordförande, Yngve Jern, skattmästare och Kerstin Haggblom, utrikesminister. Kerstin Osterman sitter för närvarande som tf generalsekreterare för ÅAS.

VERKSAMHETEN UNDER VÅREN

MÅÅ deltar aktivt i de olika jippon som arrangeras i anslutning till miljöåret. Vad gäller den egna "fältverksamheten" gäller det för den nya styrelsen att verkligen förmå aktiva medlemmar.

Ett led i denna aktiveringskampanj kommer att vara regelbundet återkommande temakvällar kring olika aktuella problem.

Nya verksamhetsformer, såsom utflykter, teaterberörk med efterföljande diskussioner mm kommer att prövas under våren.

Studentkåren kommer att anordna en kurs i förenings- och mötesteknik under april månad och MÅÅ uppmanar samtliga sina medlemmar att delta i kursen.

Turku International Student Week, som arrangeras i april, behandlar i år frågor i anslutning till fred och nedrustning. Även miljöåret uppmärksammas - man kommer bl.a. att diskutera de problem som uppstår då industriländernas teknologi skall införas i utvecklingsländerna.

En annan intressant rubrik är "Ekonomiska aspekter på alternativ energi".

TISW arrangeras av ÅAS, TYY och TuKy tillsammans.

Kerstin

* Utvecklingspolitiken tar form *

-ett sammandrag av Hilka Pietiläs Föreläsning 15.12.72-

Basbehovsstrategi och självtillit är nya begrepp som kommit till förorten Ny Ekonomisk Världsordning, och som ibland framställts mot NIEO, berättade Hilka Pietilä vid Nittentförbundets seminarium "Alternativt samhälle" den 15 december på sockom.

Hon ansåg att det är fel att olika utvecklingsmodeller ställa mot varandra, när det egentligen är så att de kompletterar varandra.

En mängd utredningar inom FN har lett till att det utvecklingspolitiska tankandet börjar få klarare linjer, man börjar definiera vad som menas med utveckling, och hur den kan mätas.

Också fredsforskningen som uppstod på 60-talet har utvecklats. Både fredsforskning och utvecklingsforskning är tvärvetenskapliga, och representerar en ny trend inom vetenskapen. På dessa områden omfattar man klart värdebundna utgångspunkter och påverkar den internationella utvecklingen - traditionellt har ju vetenskapen försökt vara fri från värdebundenhet, och undvikit att direkt blanda sig i den praktiska politiken.

Diskussionen om den nya internationella ekonomiska ordningen inleddes 1972, vid den tredje sessionen av FN:s handels- och utvecklingskonferens UNCTAD. Våren 1974 godkände FN:s generalförsamling deklarationen om en ny ekonomisk ordning.

Ett annat centralt principprogram, Basbehovsstrategin, godkändes år 1976 av Världssysselsättningskonferensen.

Väsentliga element i diskussionen på internationell nivå har varit uppländernas självtillit (self reliance) och medborgarnas möjligheter till deltagande (public participation).

NIEO:s centrala frågor:

* Varje lands suveräna rätt att kontrollera sina egna naturtillgångar, rätt att nationalisera eller överföra utländska företag i det egna landets ägo, och kontroll av multinationella företag.

* Färdstadiet av produktion i u-länderna.

* Industrialisering av u-länderna så att deras andel av världsproduktionen år 2000 skall vara 25%. (Nu är den 10%).

* Fritt tillträde för u-landsprodukter på i-ländernas marknader

* Stabilisering av basvarupriser på världsmarknaden

* Förbättrande av naturprodukternas konkurrenskraft i förhållande till syntetiska substitut.

* Utveckling av jordbruket, och ett slut på slöseriet med naturtillgångar, också livsmedel.

* Reformering av världens valutasystem

* Utveckling av teknologi, utveckling av inbördes u-landssamarbete och utökande av utvecklingsbistånd.

Den kanske mest konkreta av de processer som försöker förverkliga NIEO är arbetet för ett integrerat råvaruprogram. Detta siktar till att stabilisera priserna på varor som är centrala för u-länderna, som kaffe, kakao, bomull, jute, rågummi o.s.v. I planerna ingår också ett kompensationsystem för u-ländernas exportinkomster. Ett förslag är en gemensam fond som skulle upprätta buffertlager för att underlätta prisregleringen.

Basbehovsstrategin

Nedan NIEO strävar till en mer jämlik inkomstfördelning mellan nationer är basbehovsstrategins mål att utjämna inkomstfördelningen också inom varje enskilt land. De mänskliga behoven definierades på Världssysselsättningskonferensen som a) minimiförutsättningar för en familjs privata konsumtion, och b) vissa faktorer som är viktiga för samhället ex. orientsvatten, hälsovård, kultur.

Konferensen behandlade endast materiella behov, men bl.a. professor Galtung har talat om icke-materiella behov såsom mänskliga relationer, yttrande-frihet, möjlighet att delta i verksamheter och beslut o.s.v.

Själv tillit

FN-debatt i baklås

en tro, eller argument som fört från det andra principen, som är
att alla ord som inte står bakom dem, utvecklas och förändras.

öppning till en gladare värld

Politiken borde begränsas till att försvåra de grundläggande utgångspunkter som man sålunda definierat och på den grund skapa förutsättningar för olika minskosyner att förverkligas. Man kunde nå en relativt enig grundsyn medan

mänkosyn och livssyn skulle vara vars och ens frihet att välja och utveckla på t.ex. naturalistisk, marxistisk, humanistisk, antroposofisk eller kristen grund.

En av bokens utgångspunkter är således frihet men författarna betonar också att friheten är ett begrepp som hör till kulturen och inte får vara ett ledande ideal t.ex. inom ekonomin. Ekonomins grundideal är broderskap som tex. kan ta sig uttryck i socialism, kooperation och agrart samarbete. Jämlikheten igen hänför sig till samhällsskicket och rättsväsendet och kan inte vara utgångspunkt för kulturen, t.ex. grundskola eller examensreform.

Ekonomi byggd på broderskap

Ekonomin bygger på arbete. Den skall baseras på sammanhållning, solidaritet, broderskap. Enligt bla. Kropotkin är artens inre solidaritet en viktigare utvecklingsfaktor än vulgärdarwinismens allas kamp mot alla.

Santeri Alkio, stamfar till den finska centerideologin och grundare av Agravörbundet (Centerpartiet) sade i en mycket upmärksam inledning 1906 bla.: "Det framtida ekonomiska livet bör bygga på socialistisk grund till vilken mänskligheten fostras genom samarbete i kooperativa företag och på fredlig väg". Övriga egenskaper för "Den tredje vägen" inom ekonomin som tas fram i boken är decentralism, ekologisk produktion, nolltillväxt, samarbete i kooperationen och grunden: centerns humana utgångspunkt.

Decentralismen otiveras både med ekologiska och mänskliga aspekter. Decentralism är inte det samma som splittring, ur den enskilda människans synvinkel är det tvärtom fråga om skapandet av en helhet: samhällets alla funktioner kommer nära och blir lätta att överblicka. Små enheter är rationalisering ur mänskligt perspektiv. Det centraliserade bygandet (de stora monopolen och de multinationella bolagen) bör upplösas och man bör befrämja kooperativ ekonomi med korta kretslopp.

En sak som jag saknar i boken är en mera direkt och konkret kritik av Centerpartiets ekonomiska högrinje. Mikko Pietilä har t.ex. mera rakt ut frågat varför inte partiet har tagit ställning till de multinationella bolagen, det "i dagens värld allra märkligaste centraliseringsfenomenet" som flyttar både beslutsfattandet och valfriheten i näringslivet, produktionen och på konsumtionsvarumarknaden i allt färre händer, som "helt utom landets gränser." (2/). En annan sak som saknas är

Kälskningen bör vara att arbetaren, med sin erfarenhet som grund, förvaltar arbetsplatsen och att ingen genom sin förmågenhet behandlar andra människor endast som ekonomiska medel. Kooperationen är decentralistens sätt att samhälleliga ekonomin, motsatsen är samhällelig genom ett centralt statmaskineri. Författarna påpekar också att blandekonomin representerar en centralistisk synvinkel och inte "den tredje vägen".

Kuisma har tidigare /3/ kritiserat ekologerna för att de inte tillräckligt uppskattar och stöder lantbrukets antikapitalistiska drag. Dethär är ett tema som återkommer i boken. Lantbrukets antikapitalism grundar sig bla. på att arbetet på landsbygden har en mera central ställning än kapitalet, kapitalets långa omloppstid och låga ränta, den ekologiska jämvikten och nolltillväxten.

Till detta kommer odlarens speciella förhållande till jorden. Till skillnad från kapitalet är det inte resultatet av någons arbete. Jorden är snarare att jämföra med luften som vi andas eller solljuset. Äganderätten till jorden borde därför också i Finland justeras i riktning mot "homestead"-rätt, bruksrätt. Enligt författarna kan man nå ett sådant "tredje jordskifte" inom 15 år.

Kulturkamp, folkrörelse

Utvecklingen mot ett mänskligare samhälle går dock inte som genom en naturlag. Inget mänskligt hållbart uppstår automatiskt utan vi behöver visdom och mod för att verka för en bättre värld. Då det gäller att analysera de mekanismer som hindrar människorna att sluta sig samman och utveckla en sänkt visdom och ett sånt här mod får man tyvärr fortfarande söka sig utomlands. På det området kan Kuisma och Rusi inte mäta sig med t.ex. de norska ekofilosoferna Naess och Kvaløy eller deras finfina "populariserare" Damman /4/. En del kan vi dock slå fast. Samhällsförändringar uppnås inte "uppifrån" genom riksdagsbeslut (också om de ibland kan vara till en viss hjälp) utan via inre övning och uppfostran i samarbete, medvetenhet osv. Vi måste inom det nuvarande, till ekologisk, social och human katastrof dömda samhället skapa alternativa verksamhetsformer och samtidigt försvara det värdefulla i vårt kulturarv så som lantbrukets livskraft och folkkulturen. Vi måste både bygga Noaks ark och förhindra syndafloden.

Henka Hausen

Källor & källtips på nästa sida.

källor och lästips

- /1/ Juha Kuisma - Alpo Rusi: Avas Härekskustaan
- /2/ Hilka Pietilä: Onko keskustapuolueella luonnetta
Suomenmaa 20.2 1979
- /3/ Juha Kuisma: Miksi ekologi ei ala analysoida urbaania
elitaajuntaansa? Uuden Ajan Aura 5/79
- Juha Kuisma: Santeri Alkio, Uuden Ajan Aura 4/78
 - Genesis. De s.k. Jyväskyläfilosofernas (bl.a. Juha Kuisma)
språkrör.
- /4/ Arne Naess: Ökologi, samfunn og livsstil. Finns åtminstone
i Åbo Akademis kursbibliotek.
- Sigmund Kvaløy: Ekologisk kris
- Erik Damman: Framtiden i våra händer, Tio steg mot framtiden,
Dagen är din, Revolution i välfärdsamhället.
- John Ericksons diskussion med Hartvig Saetra, Svensk Framtid
5/79
 - Hartvig Saetra: Ekologi och socialism.

Bort från slit & släng

Den bekymmerslösa tillverkan med ohämmad tillväxt och produktion
är slut. Regeringen och folket kämpar frenetiskt mot att slösa
med oljan.

Olja är dock ej den enda naturresursen som håller på att ta slut.
För att klara av morgondagens problem med de sinande naturtill-
gångarna måste våra intressen att spara även utsträckas till
andra resurser än bara olja.

Det är inte bara vår generation som hämnar befolka moder jord.

forts. →

I det forna Samhället ca 200 år
tillbaka existerade inget sådant
begrepp som avfall och skräp.
Allt utgjorde råvaror för en ny
process och detta samhälle följ-
de helt naturens eget kretslopp.
En fullständig sluten cirkel.

Allt med teknikens utveckling
fjärmades människan mer och mer
från naturen. Allt offrades för
profitintresset och tillväxten.
Naturen rationaliserades bort
som ett onödigt begrepp och da-
gens hatsiga leverne förhindrar
människorna att se omfattningen av
naturens dilemma.

Människans teknosystem har ingen
plats i naturens system. Naturen
har under årmiljoner utvecklats
en härfin balans mellan allt.
Naturen bygger på en oundviklig
återanvändning av allt. Människans
teknosystem däremot bygger på en
rak linje. Från jorden till sop-
tippen. Enligt dagens intressen
även desto snabbare påsöptippen
en sak hämnar desto bättre.

Principen för teknosystemet vore
ypperlig om naturen vore en out-
tömlig källa. Tyvärr är fallet
inte så, och då människan är (och
kommer att vara) 100% beroende av
naturen är det nu i allra högsta
grad tid att börja omdana vårt
teknosystem att motsvara naturens
system och krav. Det är frågan om
jordklotets överlevnad. Situatio-
nen kan förliknas vid en fylle-
rist som på ett par dar super upp
sin månadslön. Det är roligt så
länge det varar, men pengarna kun-
de även placeras bättre med kon-
tinuitet som följd.

För att uppnå en total återanvänd-
ning måste hela produktionsfiloso-
fin ändras, men i denna artikel
behandlas till en början bara möj-
ligheter att återbruka olika slag
av avfall.

Vad är vårt avfall då?

Enligt en undersökning i Stockholm
-71 innehöll hushållssoporna följ-
jande:

papper	41,2%	plast	4,6%
matrester	23,5%	metall	5,2%
textiler	6,2%	glas	12,4%
gummi, läder	2,4%	övrigt	4,5%

I ton blir det dock åtskilliga mäng-
der. T.ex. år 1972 producerades i
Sverige ca 500 000 ton olika plast-
rester. Järnavfall uppstod i hus-
hållen 700 000 ton och i industrin
300 000 ton!!!

I medeltal producerar en medelsvensk
ca 325 kg/år. I storstäderna är siff-
ran ca 500 kg/år. I mark gör dessa
mängder ett enormt slöseri redan i
pengar men framförallt med naturens
resurser.

Saker som tas ur naturen är att be-
trakta som ett rån, men med dagens
avfallshantering är det billigare
att använda nytt än att återbruka
gammalt. Detta går dock ej an i läng-
den. Vad kan man dock göra för att
lösa problemet?

Uppdelat på delområden får vi en ana-
lys-som följer:

Plast: Problemet med plastavfall lig-
ger i de otaliga sorterna av plast
som användes, varför brännande blivit
den mest använda metoden att bli kvitt
plastrester. Vid förbränning av 1 ton
PVC-plast uppkommer 500 kg HCL i luft-
ten

Lösningsförslag: 1) radikalt minska
användandet av plastbärkassar 2) min-
ska engångsemballagens mängd 3) re-
glas måste krävas 3) olika sorter
plast kan pressas till plast av hög
kvalitet 4) engångskärnen starkt be-
skattas eller förbjudas.

Järn + andra metaller

Järn ingår främst i bleckburkar, bilvrak m.m. Möjligheterna att tillvarata järn torde vara lättast av alla avfallstyper, men trots det blir det liggande minst 100 000 ton/år.

Lösningssmodeller: 1) effektiv samling av bilvrak 2) användningen av bleckburkar minskas jümte ersättande med returglas av standardstorlek 3) bättre uppsamling genom sortering 4) med elektromagnet - metoden kan industri- och hushållsavfallets järn sorteras bort mycket effektivt.

Olja: Oljeavfall bildar ca 100 000 - 180 000 ton/år (i Sverige). Detta = ca 90 000 m³/år. Ytterligare ökas problemet av att alltid ca 2-3% av oljeavfallet hamnar i vattendragen.

Lösningssmodeller: 1) effektivare uppsamling från servicestationer mm. 2) olja kan vara som råvara för bl.a. tillverkning av ammoniak, bitum 3) effektivare användning till värmningsändamål.

Glas: Kvantssanden är en icke förnyelsebar resurs som ingår i glaset. I PIM's glasbruk i Sverige är redan nu ca 40% av råmaterialiet 'gammalt glas'.

Lösningssmodeller: 1) effektuerad uppsamling, uppsamlingsenheter 2) engångskärlen förbjudas 3) höja starkt returflaskors pant.

Papper utgör den största gruppen av avfall ur hushållen.

Lösningssmodeller: 1) effektivare uppsamling 2) förbud av engångskärl 3) sänka papperskvaliteten.

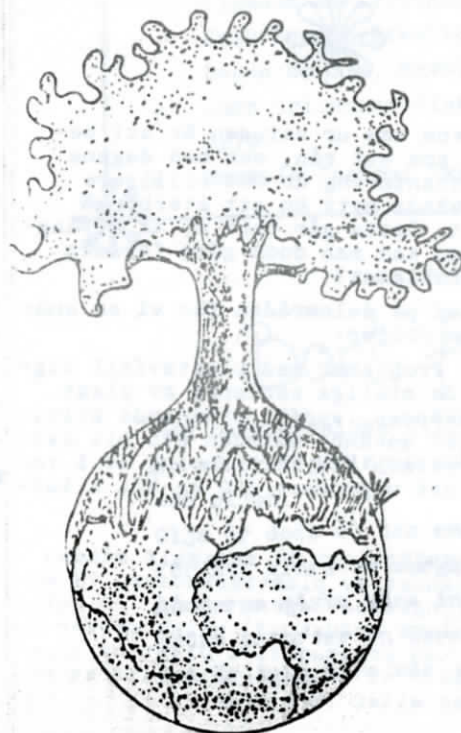
Det finns flere möjligheter m.a.o. att återanvända. Även ekonomiska aspekter talar för återanvändning.

Ett effektivare informationssystem måste skapas. T.ex. kunde en "avfallsbörse" för avfallsförmedling och information grundas.

Det är lämpligt att börja i städerna där problemet är störst och uppsamlingen lättast.

I återanvändningen ligger nyckeln till en renare miljö, men även nyckeln till människosläktets existens, så låt oss ta mottot: "Det finns inget sådant som kallas avfall. Det finns blott råvara."

Tom Sukanen

"Mitt liv har varit för lätt!"

kved den sköna damen.

"Jag skulle gärna ha varit

lite mer lik Marie Curie

som nästan avalt ihjäl innan hon blev lycklig!"

"Jaså?" sa biktfadern

och lät lite ansträngd.

"Tja, ni har många år kvar

och hinner avälta så mycket

ni bara vill."

-Damen blev inte alla glad.

HÄDISK TANKE

När nåt sägs tillräcklig dunkelt

är det stor konst

eftersom ingen vågar

erkänna att han inte

förstår det.

Dey räckte länge innan

jag förstod det.

MINA MEMOARER

Min memoarer

blir de tristaste som finns.

Tänk själv:

för ung för hippierörelsen

för gammal för allt som kom sen

och Salorabråket var jag inte inblandad i.

Ah!

MITT RIKE

Du får se mitt rike

om jag visar vägen till mitt berg.

Utsikten är makalös.

Förstår du den

genom att ge den ett namn

knuffar jag dig utför stupet.

Riket är mitt, inte ditt.

Heidi
Rustanius

Under 1970-talet vaknade vi för miljöförstörelsen och nedsmutsningen i världen, jag hoppas att vi under 1980-talet kan vakna för freden och jämlikheten på vår jord. Även om man med stora ruhriker diskuterat frågor i anslutning till fred och balans i världen talar kalla fakta i motsatt riktning. VI HAR INTE LYCKATS GÖRA JUST NÅGONTING FÖR FREDEN I VÄRLDEN! Men vägar DU, så vägar jag...

Fred och lugn i världen förefaller vara ett synnerligen svåruppnåeligt mål, det digra antalet fredskonferenser och uttalanden till trots. Under 1960-talet och framåt har flere krig utkämpats än någonsin före detta årtionde. Vapenupprustningen fortsätter i allt mer svindlande fart och allt fler människor får sätta livet till för ett litet 'tryck på knappen'. En stor del av världens resurser, både materiella och mänskliga, läggs ned på produktionen av dessa 'helvetesmaskiner' som inte är någon mänsklig varelse till nytta.

Finland är inte bättre

Man brukar ofta försvara vår militär med hänvisningar bl.a. till vsb-pakten med Sovjetunionen.

'Ifall Finland eller Rådsunionen genom Finlands territorium skulle bli utsatt för väpnat angrepp från Tyskland eller en annan därmed förbunden stats sida kommer Finland, troget sina förpliktelser som självständig stat, att kämpa för angreppets avvärjande. Finland sätter härvid in alla sina disponibla styrkor för att försvara sitt områdes integritet på land på havet och i luften och gör det inom ramen för Finlands gränser enligt sina förpliktelser såsom de preciserats i detta fördrag, vid behov med Rådsunionens hjälp eller tillsammans med denna.' (Utdrag ur Vänskaps-samarbets och biståndsfördraget mellan Finland och Sovjetunionen, Artikel 1).

I detta sammanhang är det kanske satsen 'Finland sätter härvid in alla sina disponibla styrkor för att försvara sitt områdes integritet på land, på havet och i luften och gör det inom Finlands gränser...' som är av största intresse.

Med andra ord bör vi vara kapabla att försvara vårt lands gränser på land, på hav och i luften. Tolkningen av detta krav kan dock variera; har Finland några realistiska möjligheter att med hjälp av sin militär försvara land, luft och hav, när vapen som neutronbomber, atomvapen eller stridsrobotar används??

För närvarande är militären i Finland till stora delar inriktad på gerilla-krigsföring. Militären är tränad till att verka i små enheter och göra snabba och plötsliga angrepp. Detta anses lämpa sig bäst i ett land med vår geografi.

Vägar du ifrågasätta?

På vilket sätt bidrar Finland till världsfreden genom att satsa sina resurser på att upprätthålla en liten, och under alla omständigheter med internationella rätt rätt

mycket liten. Finlands är trots allt ett land med stark fredsoption, som nog kommer till uttryck i landets utrikespolitik 'aktiv fredssträvande neutralitetspolitik', men i militärpolitiken har man inte velat ta i betraktande vare sig humana eller fredssträvande åsikter. Ett första steg mot en lugnare värld kunde åstadkommas genom att preferera icke-våldsmetoder framom våldsmetoder. Fredstrupperna bör vara verkliga fredstrupper som ger fred, inte utgör en ytterligare komponent i våldsspelet mellan två aggressiva länder.

Icke-våldsmetoder är ett begrepp som till en del är diffust, ordet används och har använts i många olika betydelser. Som exempel på icke-våldsmetoder är kanske Gandhisaktioner mest kända, men det finns också ett otal andra av vilka bl.a. vårt eget land har erfarenheter.

Vad är icke-våldsmotstånd?, enligt boken Gleditsch: 'Kamp utan vapen':

1. Förhandlingar
2. Apeller till motståndaren, symboliska handlingar
3. Överlämnade till skiljenämnds avgörande
4. Agitation, demonstrationer
5. Strejk, generalstrejk
6. Omvänd strejk (att utföra arbete som motståndaren förvägrat en?)
7. Ekonomisk bojkott
8. Social bojkott
9. Subotage
10. Matstrejk
11. Skattevägran
12. Icke-samarbete
13. 'Civil disobedience' ('civil olydnad')
 - a) defensiv (mot speciella bestämmelser)
 - b) offensiv (mot alla motståndarens bestämmelser)
14. Samhällsförklänning
15. Parallellstyre

I grund och botten ligger möjligheten till varaktig fred i våra egna händer, det är DU och JAG som måste göra något för världens fred. Detta speciellt eftersom vi lever i ett välbeställt land i en lugn del av världen, vi måste ha råd att våga oss på lösningar som kanske ter sig i detta nu helt orealistiska för länder i Syd-Amerika eller södra Afrika. Eventuellt är dock någon form av försvarsmetoder för vårt land av nöden, men vilken form detta försvar skall ha, vilka metoder vi bör använda, det bör vi vara öppna till debatt för.

Jag tror inte att Finland skulle ha nackdelar av att övergå till försvarssystem enligt icke-våldsmetoder, tvärtom kan det föra med sig både för vår egen del och andra länders del nya möjligheter att lösa meningsskiljaktigheter.

R.S.

Skolornas arbetsro

Även den mest ouppmärksamma torde ha lagt märke till vad som tycks vara ett av de verkliga välslitna debattämnen i dagens skoldiskussion. Arbetsro-debatten har varit kort och häftig och argumenten har ibland varit allt annat än sakliga. Debatten började senaste höst med checkrapporterna om lärarajälmorden i Helsingfors. Diskussionen gick in på mycket känslomässiga banor och tidningspressen bara spände på. Först nu har man kommit ner på ett sakligare plan. Problem med arbetsron finns helt säkert i dagens skola. Debatten visar att man nu först på allvar börjat inse att det finns problem.

I debatten har framförts olika "lösningsskisser". En modell som nervösa lärarpersonligheter funderat på är utökade bestraffningar. Oron skall skrämmas bort på ett effektivt sätt. Dethär är inte lösningen på problemen. För det första bör man sätta sig till rätta och resonera vart man vill nå med de tilltänkta åtgärderna. Vill man förkrympta symptomen och ignorera problemen grundorsaker eller vill man kurligt försöka komma ner till problemen rötter.

Om man erkänner att arbetsron är ett symptom på att något är fel i skolan duger ej den första lösningsskissen. Vi är väl alla eniga om att en skola där eleverna kan slå varandra, slå lärarna och där lärarna kan utöva psykiskt våld mot eleven är en skola där många saker gått snett. Skolan har i så fall blivit ett omöjligt trask, inte en utbildningsanstalt som fungerar.

En hel del av problemorsakerna kan man råda bot på inom skolsamfundet. En av de centrala förbättringarna vore att minska skolenheternas storlek. I dagens läge har vi många överstora skolenheter som tydligt visar att de föder problem. Fenomen som mobbing och skadegörelse är betydligt vanligare i stora skolor än i mindre enheter. Klassstorleken är en annan väsentlig fråga. I en mindre klass är möjligheterna till en intresseväckande undervisning alltid bättre än i en jätteklass på över trettio elever. I mindre klasser kan man även mer diskutera och eleverna ges bättre möjligheter att själva delta i undervisningen. Överlag bör eleverna i högre grad än i dag få med sig den gylla utformningen av både undervisningen och den fysiska miljön alltså skolan.

Skolan skall i framtiden byggas med tanke på att den är till för människor. I gemensamma aktivitetsutrymmen för eleverna bör beaktas

vid planeringen. Skolan får inte vara ett ställe där man sitter och vantrivs sex timmar om dagen. Den måste bli en fungerande miljö där man trivs. I detta sammanhang kan påpekas att skolorna bör byggas med tanke på att också handikappade skall kunna gå i ordinariet skola. Hur många skolor är idag handikappvänliga? Det är klart att detta inte mer är en fråga om arbetsron men det rör sig om en förstklassig trivselfråga. Skall vi ha en skola med god arbetsro måste vi ha en skola där alla parter kan trivas.

Till sist men absolut inte minst måste vi hålla i minne skoldemokratins betydelse då vi vill skapa en skola som fungerar. Eleverna måste uppleva att de kan påverka sin skola. Orsaken till många av dagens störningar kan helt enkelt ligga i det att många elever upplever det som sin enda form för påverkan. Man ser bråkighet och störande beteende som den enda vägen att uttrycka sitt missnöje med. Detta måste ändras för att vi skall få en bra skola. Eleverna måste känna att man lyssnar på dem och framför allt inte avfärdar dem med ett leende eller en axelrykning.

Allra sist måste vi minnas att skolan också avspeglar situationen i samhället. Detta står ju tydligt att märka då man ser var de största problemen med arbetsron finns. Det rör sig främst kring skolor i södra Finland och speciellt Helsingforsregionen. Orsakerna till detta finns ju att finna i ifrågasättande regionutveckling. Men där har ju vi center-människor våra recept att komma med. Arbetsron i skolan skall förbättras men inte på ett hysteriskt sätt med hysteriska åtgärder som somliga föreslagit

Tom Kankkonen

LANDSOMFATTANDE ANTI-KÄRNKRAFTSDEMONSTRATION

LÖRD. 15 MARS KL. 11.30

SAMLING VID GAMLA

MÄSSHALLEN I TÖLÖ, HFORS

enrik på resa i Fjärran Östern

De flesta av oss har säkert ett land, ett folk eller en kultur som vi drömmer om att någon gång kunna besöka. På mej har den kinesiska kulturen och det tidigare rätt slutna landet i öst haft en viss dragningskraft under flera år, men nåt större hopp om att få besöka denna del av världen inom en överskådlig framtid hade jag väl inte.

Bennäs-Bangkok

Ibland gör dock ens drömmar i uppfyllelse och på juldagen i mörker och snöslask steg jag på tåget i Bennäs och anlände två dagar senare efter att ha åkt via Stockholm, Köpenhamn och Bangkok till den brittiska kronkolonin Hong Kong, där jag vistades största delen av min resa. Innan jag åkte därifrån drygt två veckor senare hann jag även med en snabbvisit till Folkrepubliken Kina. (Här är det kanske bäst att påpeka att resan företogs helt privat och inte såsom största delen av mina resor de två senaste åren vilka varit sponsorerade av antingen SYL eller IUS. Möjligheterna att bli skickad till denna del av världen på dessa organisationers bekostnad är ju inte heller speciellt stora eftersom deras förhållande till Folkrepubliken Kina under den senaste tiden har inskränkt sig till att fördöma landets militärövningar i grannlandet Vietnam.)

Jag skall här försöka ge en bild av de två länderna som, trots att de har en hel del gemensamma drag, utgör en av de skarpaste kontrasterna i vår värld idag. När man åker från Hong Kong eller grannkolonin Macao till Kina är det nog som att komma till en annan värld eller tidsålder. Här bör dock genast påpekas att i motsats till den allmänna uppfattningen - att man går tillbaka i tiden - uppfattade åtminstone jag det delvis som att gå framåt; mot lokalsamhället och mot ett resursbevarande samhälle i balans med naturen.

Kommersiella Hongkong

Men först några ord om Hong Kong. Denna relik från kolonialismens glansdagar utgör ett av de konstigaste länderna i världen. Den superkommersialiserade kolonin har idag en befolkning på 5 miljoner och största delen av det lilla landet utgörs av obebodliga bergsområden. Därför bor nästan hälften av befolkningen i staden Kowloon, som har en folktäthet på ca 200.000 personer per km².

Förutom den naturliga befolkningsökningen har myndigheterna problem med den illegala immigrationen från Kina och båtflyktingarna från Vietnam. Under mina två veckor i Hong Kong skickades över 10.000 personer tillbaka till Kina. Och då bör det påpekas att det är lågsäsong för denna form av "turism" eftersom det är för kallt att simma långa sträckor den här tiden på året.

För tillfället finns det drygt 50.000 båtflyktingar i Hong Kong. I det flyktingläger som jag hade möjlighet att besöka bodde 15.000 flyktingar på ett några hektar stort område. Förhållandena i lägret var, om man bortser från trångboddheten, rätt "goda". Även hälsotillståndet verkade att vara gott ty flyktingsjukhuset stod nästan tomt. Värst har nog barnen det då de inte har någon meningsfull sysselsättning och inte heller har rätt att lämna lägret.

Materialism

Materialismen blomstrar i Hong Kong. Den hårda försäljningskonkurrensen märks främst genom att t.ex. butikerna håller öppet från tidigt på morgonen nästan till midnatt sju dagar i veckan. Och billigt är det. Detta gäller inte enbart "Made in Hong Kong-varor" utan även t.ex. kvalitetskameror är rent skrattratande billiga.

Hong Kong är naturligtvis helt beroende av import av de flesta varor. Man importerar t.o.m. sötvatten från Kina för att inte behöva tillgripa ransonering under torrare perioder. Även största delen av maten importeras från grannlandet och en stängning av detta tillflöde skulle nog leda till kaos bland medborgarna i Hong Kong, som är vana med rätt välfyllda magar.

Färgprakten, kläderna, natthandeln på Temple Street, de kinesiska neonljusen, trängseln i bussarna, den fantastiskt vackra naturen, maten, beständsområdena, med andra ord Hong Kongs många ansikten är nästan omöjligt att beskriva med några ord. Det är sådant som måste upplevas. Jag upplevde det och när största längtan hem till Finland hann jag nog inte få under min vistelse i den doftande hamnen (= Hong Kong).

Resan till Kina företog jag i en turistgrupp från Macao. Det är mycket dyrt att åka som turist till folkrepubliken. En tvådagars-tur från Hong Kong kostar ca 800 mk och en fjöddagarsresa till bl.a. Peking går på nästan 5000 mk. På basen av dessa uppgifter, och med beaktande av att det inte är speciellt billigt att ta sig från Finland till Hong Kong heller, fastnade jag för 1-dagsturen från Macao på drygt 100 mk. Gränsformaliteterna klarades av snabbt mycket snabbt jämfört med en del andra "folkdemokratier". Något visum behövdes inte heller på endagsturen.

Man hinner ju inte se så mycket på en dag men det hela blev nog ändå en oförglömlig upplevelse. Trots att jag hade vant mej vid att se mycket folk i Hong Kong var nog nåt av det mest iögonfallande att det att det fanns så mycket folk överallt - inte bara i städerna och byarna utan också ute på landsbygden, speciellt på åkrarna. Den stora trängseln på vägarna trots nästan fullständig avsaknad av bilar lade man också genast märke till. Trängseln utgjordes främst av fotgängare och cyklande medborgare med rätt dålig sikt bakåt. Pakethållaren fungerade nämligen som lastflak och det är ganska stora lass man kan transportera på en cykel om man riktigt bjuder till.

"Coca-Cola-revolution"

Vi hann besöka två skolor och ett barnhem under dagens lopp. Skoleleverna var i 10-12-årsåldern och jag förundrade mej över att man redan i denna ålder löste andragradsekvationer. Så värst mycket mer kunde jag inte följa med undervisningen eftersom kantonesiskan både i tal och skrift är rätt svårtydd för en turist från Finland.

Spåren av "Coca-Cola-revolutionen", dvs moderniseringen av Kina till år 2000, syntes i rätt stor utsträckning. Förutom att man gjorde reklam för den amerikanska drycken var så gott som alla bilar inköpta under de två senaste åren och en hel del nybyggda hus förekom också. Förövrigt verkade det nog som om husena skulle ha skötts rätt dåligt under de senaste årtiondena.

Det är egentligen ganska fantastiskt att Kina med en fjärdedel av världens befolkning har kunnat föda sina massor trots att jordbruket jämfört med övriga stora spannmålsproducerande länder befinner sig på en rätt underutvecklad nivå och att man inte

behövt tillföra import i större utsträckning. Man håller även handelsisoleringen på att brytas efter att den politiska isoleringen bröts. Coca-Cola-producenterna i USA och film- och TV-produkterna i Japan slickar sig om munnen. Här har man en osinade mark framför sig.

Denna utveckling är beklaglig. Det är klart att en viss höjning av levnadsstandarden är önskvärd. Men när Peking med stolthet berättar om hur många fler TV-apparater och kassetbandspelare man sålt jämfört med föregående år är åtminstone inte jag den första att stiga upp och applådera. Idyllen med de 30.000 cyklarna i staden Shiqi är nog all världens välg när 10.000 bilar spyr ut avgaser i den nu så friska luften.

Och hur kommer vattendragen att se ut när åkrarna, som nu från gödselns med gytta, kommer att täckas av konstgödsel.

Detta var några av de tankar som en snabbvisit i Kina gav uppgift till. Jag hoppas verkligen att jag nästa gång jag besöker land inte skall behöva mötas av alla de avigsider som utvecklingen den industrialiserade världen har givit upphov till.

Henrik Sandström

